

Toespraak door Vlaams minister-president Geert BOURGEOIS
Opening conferentie transparantie in de toeleveringsketen
Brussel, 26 november 2018

Enkel het gesproken woord telt

Collega uit het Vlaams Parlement, (Yasmine Kherbache)
Mijnheer de administrateur-generaal, (Pieter Kerremans)
Geachte vertegenwoordigers van het bedrijfsleven,
Geachte vertegenwoordigers van het middenveld,
Geachte genodigden,

Het is met veel genoegen dat ik u op deze conferentie over transparantie in de toeleveringsketen met innovatieve technologieën mag verwelkomen.

First of all, I would like to warmly welcome our distinguished guests from abroad.

Van harte welkom aan Alexandra van Selm van de Sociaal-Economische Raad van Nederland.

A warm welcome also to Mr. Louis Roy. The founder of the Optel Group is our keynote speaker today. It is an honor to have you here Mr. Roy.

Van harte welkom ook aan de andere sprekers. En uiteraard ook welkom aan u allen. Het doet me plezier zo'n gevarieerd publiek te kunnen toespreken. Het thema van vandaag belangt ons dan ook allen aan: beleidsmakers, bedrijfsleven en middenveld.

*

*   *

Dames en heren,

Dit jaar bestaat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens 70 jaar. Deze verklaring was een mijlpaal in de geschiedenis van de mensenrechten. Ze benadrukte de universele waarden van gelijkheid, rechtvaardigheid en menselijke waardigheid. Die waarden zijn vandaag nog even relevant als 70 jaar geleden. Helaas bereiken ons nog te vaak schrijnende verhalen over onaanvaardbare arbeidsomstandigheden. Denken we maar aan de instorting van de Rana Plaza-fabriek in Bangladesh, 5 jaar geleden. 1.138 kledingarbeiders kwamen toen om en meer dan 2000 raakten gewond.

Waar de mensenrechten aanvankelijk werden beschouwd als een verantwoordelijkheid van staten, is de voorbije decennia het bewustzijn gegroeid dat ook bedrijven een belangrijke rol spelen. Een mijlpaal was de unanieme goedkeuring in 2011 van de 'Richtlijnen inzake bedrijven en mensenrechten' (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Deze richtlijnen werden opgesteld om duidelijkheid te verschaffen over de plichten en de verantwoordelijkheden van staten en bedrijven met betrekking tot de mensenrechten.

Deze richtlijnen operationaliseren het befaamde "Protect, Respect en Remedy"-beleidskader van professor John Ruggie. Dit kader steunt op drie pijlers:

- De plicht van de staat om mensen te beschermen tegen mensenrechtenschendingen door derde partijen (duty to protect).
- De maatschappelijke verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven om mensenrechten te respecteren (responsibility to respect).
- Het recht van slachtoffers op toegang tot rechtsmiddelen bij schending (access to remedy).

Volgens dit kader, dat wereldwijd is aanvaard en opgenomen in de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, hebben bedrijven dus de maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren (responsibility to respect). Ook moeten zij de mensenrechtenrisico's in hun keten in kaart brengen, deze risico's verminderen en verantwoording afleggen over hun aanpak. Dit wordt due diligence genoemd, of mvo-risicomanagement. Het bouwt voort op het idee van gedeelde verantwoordelijkheid tussen de staat en het bedrijfsleven voor de sociale en ecologische impact van bedrijfsactiviteiten. Ook Vlaanderen neemt hierin zijn verantwoordelijkheid.

Om de risico's op schendingen van de mensenrechten in de leveringsketen bij de Vlaamse sectoren in kaart te brengen, heb ik een studie gegund aan Ernst & Young.

De eerste resultaten van die studie worden straks aan u voorgesteld.

In Nederland is een vergelijkbare studie het startpunt geweest voor een dialoog tussen sectoren en belanghebbenden om te komen tot sectorbrede acties die het risico op mensenrechtenschendingen structureel moeten wegnemen.

De programmadirecteur Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bij de Sociaal-Economische Raad van Nederland zal u straks haar aanpak en resultaten toelichten.

*

*   *

Dames en Heren,

U weet dat internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen me na aan het hart ligt. Samen met de voltallige Vlaamse Regering, in het bijzonder met collega Homans van Bestuurszaken en Sociale Economie, promoot ik ook in de media doelbewust maatschappelijk verantwoord ondernemen voor onze Vlaamse bedrijven. We hebben sinds vorig jaar een Nationaal Actieplan Ondernemingen en Mensenrechten. Dit plan telt 33 acties en moet Belgische ondernemingen, internationale bedrijven die actief zijn in ons land en organisaties en overheidsinstanties ertoe aanzetten om de mensenrechten te respecteren en te promoten. Dit zowel in de eigen onderneming als binnen hun invloedssfeer.

Om dat plan uit te voeren, heb ik al concrete acties genomen. Ik noem er enkele:

- Flanders Investment and Trade stelde dit jaar een nieuwe publicatie voor over duurzaam internationaal ondernemen.
- CIFAL Flanders organiseerde ook een opleiding voor bedrijven over de uitvoering van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.
- Er lopen proefprojecten over de naleving van de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) bij overheidsopdrachten.
- Samen met minister Homans heb ik het initiatief 'Eerlijke Natuursteen' van de Federatie voor Natuursteengroothandelaars in de Benelux ondersteund.

Dit initiatief streeft de verbetering na van de sociale voorwaarden en omstandigheden en het beter beschermen van het milieu in de productielanden.

Omdat Nederland een vergelijkbaar initiatief heeft genomen, werken de betrokken actoren in Vlaanderen en Nederland (natuursteensector, werknemersorganisaties, ngo's en overheid) nu aan een gezamenlijk multistakeholderinitiatief voor eerlijke natuursteen.

Het opzet is om dit initiatief begin volgend jaar af te ronden.

*

*   *

Dames en heren,

We zijn op de goede weg, maar moeten stappen blijven zetten om te zorgen dat human rights due diligence ingeburgerd raakt bij bedrijven. Professor Huyse heeft dat mooi geanalyseerd in een recent rapport. Hij zal u daar dadelijk ongetwijfeld meer over vertellen. Human rights due diligence behelst vele facetten. Vandaag ligt de focus op twee aspecten. Ten eerste: hoe kunnen bedrijven hun toeleveringsketen transparant maken? En ten tweede: hoe kunnen we de consument in het verhaal betrekken? Het doel van vanmiddag is om te verkennen of innovatieve technologieën een antwoord kunnen bieden op die vragen.

Wij zijn niet de enigen die veel potentieel zien in innovatieve technologieën. Op dit moment vindt in Genève het UN Forum on Business and Human Rights plaats. In het programma vallen volgende onderwerpen meteen op:

- What does artificial intelligence mean for human rights due diligence?
- Scaling up human rights due diligence through the use of blockchain.

Blockchain en artificiële intelligentie, we horen er steeds vaker over. De mogelijkheden van innovatieve technologieën lijken wel onbeperkt. Iemand die hier zeer veel over weet, is onze keynote speaker van vandaag, Louis Roy.

Hij is de oprichter en voorzitter van Optel Group, een internationaal bedrijf met meer dan 800 werknemers uit Quebec dat wereldleider is inzake systemen voor inspectie en traceerbaarheid. Hij was vorig jaar Canada's Ernst & Young ondernemer van het jaar en is ervan overtuigd dat technologie en data de sleutel zijn tot duurzaamheid én zakelijk succes. Ik heb daarnet al kennis met hem kunnen maken en vind zijn aanpak zeer inspirerend. Ik geloof dat de consument een grote rol kan spelen door ethisch bewuster te gaan kopen, als zij of hij op een eenvoudige manier toegang heeft tot informatie over hoe een product tot stand is gekomen. Dit kan aan de hand van een applicatie, met een QR-code of op eender welke manier.

De technologie bestaat en volgens Louis Roy volstaat het dat je 15 tot 20 procent van de bedrijven aan boord krijgt om zaken in beweging te brengen. De winnaars zullen volgens mij die bedrijven zijn die aan ethisch ondernemen doen, die transparantie geven over hun hele keten, van de grondstof en de eerste bewerkingen tot de verkoop.

In Vlaanderen hebben we al heel mooie voorbeelden van bedrijven die ethisch en duurzaam ondernemen. Maar ze zijn nog met veel te weinig. Ik wil vandaag een oproep doen tot al onze bedrijven om op een slimme manier transparant te zijn over hun toeleveringsketen. Niet alleen de consument maar ook andere belanghebbenden zoals investeerders vinden het steeds belangrijker om te weten waar een product vandaan komt. Bovendien is transparantie in de toeleveringsketen ook een kwestie van risico- en reputatiebeheer voor ondernemingen. Tegelijkertijd mogen we bedrijven die aan die toenemende vraag naar transparantie voldoen, niet opzadelen met extra administratieve lasten of audits. Niet door de overheid en ook niet door bv. een 'transparantiekeurmerk' in het leven te roepen. Net door het gebruik van innovatieve technologieën kunnen bedrijven die transparantie op een (kosten)efficiënte manier verschaffen.

*

* *

Dames en heren,

Ik ben ervan overtuigd dat de presentaties en het panelgesprek veel inzichten zullen opleveren om hiermee van start te gaan.

Ik kijk ook uit naar de resultaten van de studie van Ernst & Young om het beleid terzake verder vorm te geven.

Ik wil de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bedanken voor zijn waardevolle bijdrage aan de organisatie van deze conferentie en de organisatie van de lunchmeeting daarnet.

Ik hoop dat de Raad met de 150.000 Vlaamse bedrijven en de 2 miljoen werknemers die hij vertegenwoordigt, ook na vandaag het thema van deze conferentie mee zal blijven opvolgen.

Ik wil ook het Vlaams Parlement danken voor zijn gastheerschap.

En u wil ik oprecht danken voor uw belangstelling.

Ik wens u veel inspiratie, boeiende gesprekken en een interessante uitwisseling van ideeën.